

Wetsanalyse 1.0.0

Voor een werkbare uitvoering van wetgeving met ICT

MinBZK Informatiemodel

Vastgestelde versie 18 april 2024

Deze versie:

<https://regels.overheid.nl/publicaties/wetsanalyse/v1.0.0>

Laatst gepubliceerde versie:

<https://regels.overheid.nl/publicaties/wetsanalyse>

Laatste werkversie:

<https://minbzk.github.io/wetsanalyse/>

Redacteurs:

[Mariette Lokin](#) (Hooghiemstra & Partners)

[Steven Gort](#) (ICTU)

Auteur:

[Mariette Lokin](#)

Doe mee:

[GitHub MinBZK/wetsanalyse](#)

[Dien een melding in](#)

[Revisiehistorie](#)

[Pull requests](#)

Dit document is ook beschikbaar in dit niet-normatieve formaat: [pdf](#)

Dit document valt onder de volgende licentie:

[Creative Commons 0 Public Domain Dedication](#)

Samenvatting

Deze **Wetsanalyse specificatie** beschrijft het juridisch analyseschema dat gebruikt wordt bij Wetsanalyse en waarin verschillende juridische elementen die in wetgeving voorkomen in samenhang gerangschikt zijn. Deze elementen vormen de klassen die bij Wetsanalyse aan formuleringen in de wetgeving worden toegekend. Het indelen van formuleringen in juridische klassen biedt ondersteuning bij het expliciet maken van de betekenis van die formuleringen.

NOOT: Boek

Het juridisch analyse schema dat onderwerp is van deze specificatie komt uit het boek Wetsanalyse, Voor een werkbare uitvoering van wetgeving met ICT, van de auteur(s): Anouschka Ausems, John Bulles en Mariette Lokin.

Dit boek wordt uitgeven door Boom uitgevers Den Haag.

Status van dit document

Dit is de definitieve versie van dit document. Wijzigingen naar aanleiding van consultaties zijn doorgevoerd.

Inhoudsopgave

Samenvatting

Status van dit document

- 1. Inleiding**
- 2. JAS**
  - 2.1 Juridisch Analyschema
  - 2.2 Elementen uit het JAS
- 3. Conformiteit**
- 4. Lijst met figuren**
- A. Index**
  - A.1 Begrippen gedefinieerd door deze specificatie
  - A.2 Begrippen gedefinieerd door verwijzing
- B. Referenties**
  - B.1 Normatieve referenties

§ 1. Inleiding

Dit onderdeel is niet normatief.

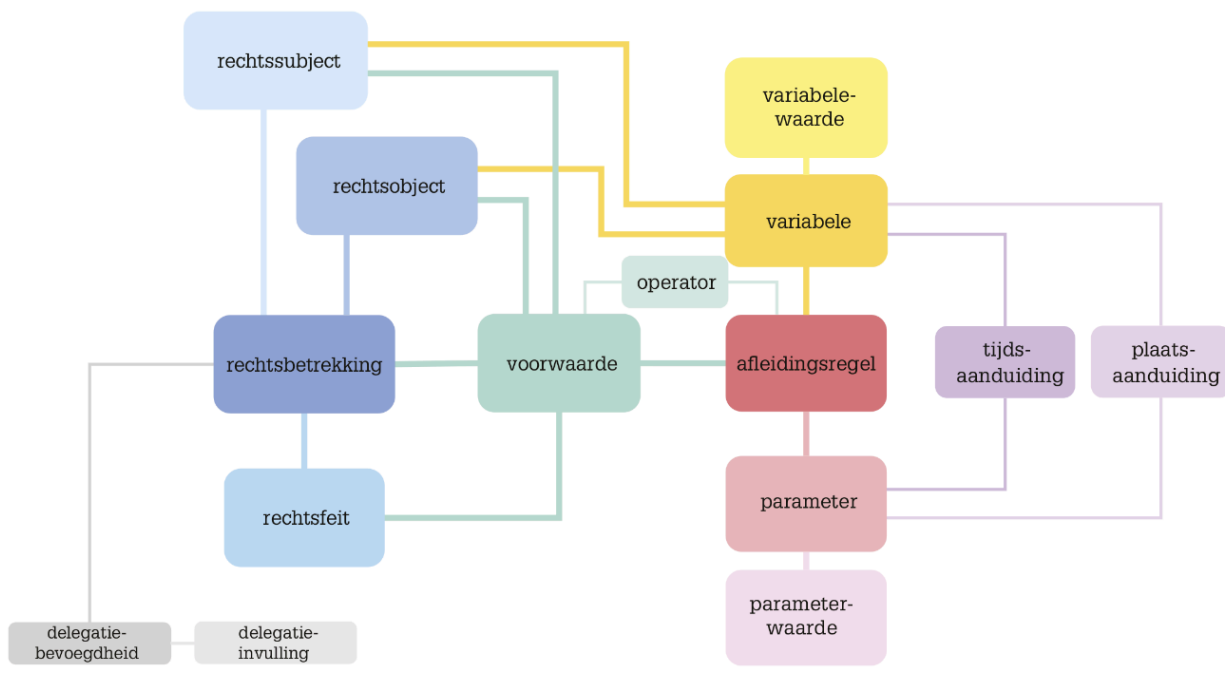
Een goede vertaling van wetgeving naar de uitvoeringspraktijk vraagt om een aanpak waarbij alle stappen voor het interpreteren, preciseren en nader invullen van wetgeving expliciet en op een gestructureerde manier worden vastgelegd. Dat zorgt ervoor dat de keuzes die worden gemaakt bij het vertalen van wetgeving naar uitvoering helder zijn en dat besluiten die op grond van die keuzes worden gemaakt, uit te leggen en te verantwoorden zijn. Een ander voordeel van zo'n aanpak is dat bij wijziging van de wetgeving gemakkelijker te bepalen is welke aanpassingen nodig zijn in de ICT-systemen. Dat maakt uitvoeringsorganisaties wendbaarder bij de implementatie van wetgeving.

Wetsanalyse is een aanpak die dit ondersteunt; de beschrijving en toepassing ervan staan in dit boek centraal. Het boek bestaat uit twee delen. Het eerste deel behandelt de theorie van Wetsanalyse. Om de context te schetsen wordt in hoofdstuk 2 ingegaan op de karakteristieken van wetgeving die maken dat (het inrichten van) de uitvoering vaak bewerkelijk is. Vervolgens worden in hoofdstuk 3 de verschillende stappen in de aanpak van Wetsanalyse beschreven

§ 2. JAS

§ 2.1 Juridisch Analyschema

Het juridische analyseschema bevat de juridische elementen in wetgeving, met nog enige verfijningen daarin. Het werk van de Amerikaanse jurist Wesley Newcomb Hohfeld [*Some Fundamental Conceptions as Applied in Judicial Reasoning*](#) vormt een belangrijke basis voor het analyseschema. Hij beschreef al in het begin van de twintigste eeuw verschillende soorten rechten en plichten, op basis van Amerikaanse jurisprudentie.⁶¹ Vanaf 2012 heeft het samenwerkingsverband de Blauwe Kamer op basis van het werk van Hohfeld een referentiemodel voor wetgeving ontwikkeld.⁶² Dit referentiemodel is op zijn beurt weer de basis geweest voor het hier gespecificeerde juridische analyseschema.⁶³

Figuur 1 Juridisch Analyseschema

Hoofdstuk 4 behandelt het juridisch analyseschema dat gebruikt wordt bij Wetsanalyse en waarin verschillende juridische elementen die in wetgeving voorkomen in samenhang gerangschikt zijn. Deze elementen vormen de klassen die bij Wetsanalyse aan formuleringen in de wetgeving worden toegekend. Het indelen van formuleringen in juridische klassen biedt ondersteuning bij het expliciet maken van de betekenis van die formuleringen.

Hoofdstuk 5 gaat in op de multidisciplinaire samenwerking tussen juristen, informatiesanalisten en ICT-ontwikkelaars die essentieel is voor een optimaal resultaat van Wetsanalyse. Zij voeren aan de hand van concrete voorbeelden en scenario's steeds samen het gesprek over de uitkomsten van de analyse en de interpretatie die daarbij aan de wetgeving is gegeven. Dit is van groot belang voor de kwaliteit van de analyse en daarmee voor de juistheid van de uiteindelijke uitvoering van de wetgeving.

§ 2.2 Elementen uit het JAS

In onderstaande tabel zijn de omschrijvingen van alle elementen uit het juridisch analyseschema opgenomen.

1. Rechtssubject	Drager van rechten en plichten. Natuurlijke persoon of rechtspersoon. Partij in een rechtsbetrekking of bij een rechtsfeit.
2. Rechtsobject	Voorwerp van een rechtsbetrekking of rechtsfeit met een fysieke of een niet-fysieke verschijningsvorm.
3. Rechtsbetrekking	Juridische relatie tussen twee rechtssubjecten waarvan het ene rechtssubject rechthebbend en het andere rechtssubject plichthebbend is.
4. Rechtsfeit	Handeling of gebeurtenis die, of tijdsverloop dat een wijziging in de juridische toestand teweegbrengt. Aan een rechtsfeit zijn rechtsgevolgen verbonden die een rechtsbetrekking kunnen creëren, wijzigen of beëindigen.
5. Voorwaarde	Conditie bij een rechtssubject, rechtsobject, rechtsbetrekking, rechtsfeit of afleidingsregel. Bepaalt aan welke eisen voldaan moet worden.
6. Afleidingsregel	Regel die op basis van bestaande feiten of waarden nieuwe feiten of waarden creëert.
7. Variabele	Beschrijving van een waarde die per rechtssubject, rechtsobject, rechtsbetrekking of rechtsfeit kan verschillen.
8. Variabelewaarde	Concrete waarde die een bepaalde variabele kan hebben.
9. Parameter	Beschrijving van een waarde die over een (bepaalde of onbepaalde) periode gelijk is voor alle rechtssubjecten, rechtsobjecten, rechtsbetrekkingen en rechtsfeiten.
10. Parameterwaarde	Concrete waarde die een parameter over een periode kan hebben.
11. Operator	Formulering die duidt op een rekenkundige bewerking, een samengestelde voorwaarde, een gelijkstelling of een vergelijking.
12. Tijdsaanduiding	Aanduiding van een tijdstip of tijdvak.
13. Plaatsaanduiding	Aanduiding van een plaats of gebied.
14. Delegatiebevoegdheid	Bevoegdheid om in lagere regelgeving (nadere) regels te stellen.
15. Delegatie-invulling	Gedelegeerde regeling waarin (nadere) regels zijn gesteld.
16. Brondefinitie	In de wetgeving opgenomen definitie.

Figuur 2 Tabel juridisch analyseschema

§ 3. Conformiteit

Naast onderdelen die als niet normatief gemarkeerd zijn, zijn ook alle diagrammen, voorbeelden, en noten in dit document niet normatief. Verder is alles in dit document normatief.

§ 4. Lijst met figuren

Figuur 1 Juridisch Analyseschema

Figuur 2 Tabel juridisch analyseschema

§ A. Index

§ A.1 Begrippen gedefinieerd door deze specificatie

§ A.2 Begrippen gedefinieerd door verwijzing

§ B. Referenties

§ B.1 Normatieve referenties

[HOHFELD]

Some Fundamental Conceptions as Applied in Judicial Reasoning. Yale Law Journal (23) 1913, afl. 1, p. 16-59.